

TEKA

KOMISJI ARCHITEKTURY, URBANISTYKI
I STUDIÓW KRAJOBRAZOWYCH

COMMISSION OF ARCHITECTURE, URBAN PLANNING
AND LANDSCAPE STUDIES

POLSKA AKADEMIA NAUK ODDZIAŁ W LUBLINIE
POLITECHNIKA LUBELSKA
AKADEMIA ROLNICZA W LUBLINIE

TEKA

**KOMISJI ARCHITEKTURY, URBANISTYKI
I STUDIÓW KRAJOBRAZOWYCH**

Tom II

Lublin 2006

POLISH ACADEMY OF SCIENCES BRANCH IN LUBLIN
LUBLIN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF LUBLIN

TEKA

**COMMISSION OF ARCHITECTURE, URBAN
PLANNING AND LANDSCAPE STUDIES**

Volume II

Lublin 2006

Redaktor Naczelny
Jan Gliński, czł. Rzecz. PAN

Rada Programowa
dr inż. arch. Romuald Dylewski – Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Lublin
prof. dr hab. inż. Jerzy Hetman – Akademia Rolnicza w Lublinie
dr hab. inż. arch. Alina Drapella Hermansdor, prof. PWr – Politechnika Wrocławska
prof. dr hab. inż. arch. Zygmunt Hofman – Politechnika Warszawska
prof. dr hab. inż. arch. Lech Kłosiewicz – Politechnika Warszawska
prof. dr Jurij Kryworuczko – Politechnika Lwowska; Ukraina
prof. dr arch. Bo Larsson – Lund University; Szwecja
prof. dr hab. inż. arch. Ewa Łużyńska – Politechnika Wrocławska
prof. dr hab. inż. arch. Zbigniew Myczkowski – Politechnika Krakowska
dr hab. Tomasz Parteka – Politechnika Gdańska
prof. dr hab. inż. arch. Maciej B. Pawlicki – Politechnika Krakowska
prof. dr hab. inż. arch. Halina Petryszyn – Akademia Rolnicza w Szczecinie, Politechnika Lwowska; Ukraina
prof. dr hab. Krystyna Pudelska – Akademia Rolnicza w Lublinie
dr Jana Safrankowa – Czech Technical University, Praga; Czechy
prof. dr. arch. kraj. Toine Smits – Nijmegen University, Holandia
prof. dr hab. inż. Anna Sobotka – AGH Kraków
dr hab. Barbara Szulczewska – SGGW Warszawa
prof. dr hab. Krzysztof Wojciechowski – UMCS Lublin

Komitety Redakcyjne
dr hab. inż. arch. Elżbieta Przesmycka, prof. PL i AR – przewodnicząca
dr hab. Tadeusz J. Chmielewski, prof. PL – wiceprzewodniczący
dr inż. arch. Halina Landecka – Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie – członek
mgr inż. Marek Rozmus – Oddział PAN w Lublinie – sekretarz

Redakcja naukowa tomu II
dr hab. inż. arch. Elżbieta Przesmycka, prof. PL i AR

Opracowanie redakcyjne
Ewa Zawadzka-Mazurek

Projekt okładki
Barbara Jarosik

Rysunek na s. 1
Elżbieta Przesmycka

Łamanie
Krzysztof Jóźwik

© Copyright by Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Lublin 2006
© Copyright by Politechnika Lubelska, Lublin 2006
© Copyright by Akademia Rolnicza w Lublinie, Lublin 2006

Wydanie współfinansowane z funduszy Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie

ISSN 1895-3980

www.pan-ol.lublin.pl
Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Lublinie
Nakład 350 + 16; Druk: Pracownia Poligraficzna AR w Lublinie

SŁOWO WSTĘPNE

W dobie powszechnie dziś głoszonej idei jednoczenia Europy – integracji politycznej, społecznej i gospodarczej państw – szczególnej wagi nabiera problem jej jednoczenia kulturowego. Z jednej strony żywione są nadzieje na wzajemne wzbogacenie kultur o nowe, lokalne wartości, z drugiej zaś – obawy, czy nie spowoduje to powstania jednej, globalnej, zunifikowanej monokultury. Dotyka to także sfery związanej z kształtowaniem przestrzeni i architektury.

Prezentowany Państwu II tom „Teki Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych” Oddziału PAN w Lublinie, poświęcony jest zagadnieniom architektury w kontekście nowych uwarunkowań geopolitycznych. Prezentuje różnorodne problemy z zakresu projektowania architektonicznego w dobie globalizacji i powszechnej informatyzacji.

Obecnie mamy do czynienia z nowymi możliwościami projektowania międzyregionalnego. Dzięki rozwojowi technik informatycznych jest możliwa współpraca transgraniczna architektów, która z jednej strony sprzyja wymianie doświadczeń oraz integruje środowiska zawodowe w procesie kształtowania wspólnej kultury architektonicznej, z drugiej zaś może stanowić zagrożenie dla tożsamości architektury regionalnej, wprowadzając powszechne zunifikowane wzorce europejskie nieliczące się z kontekstem miejsca i tożsamością architektury regionalnej. Uwidacznia się to szczególnie w przestrzeniach zbudowanych, stanowiących bezpośredni i najtrwalszy wytwór kultury człowieka.

Problem identyfikacji miejsca staje się dziś czymś bardzo powszechnym i w różnych regionach przybiera heterogeniczny wymiar. Ochrona tożsamości miejsca staje się bardzo istotna, a bez świadomych tego architektów może być zaprzepaszczone.

Prezentowane artykuły pokazują problemy, na jakie napotykają architekci chcący zachować tożsamość architektoniczną, urbanistyczną i przestrzenną z jednej strony, z drugiej zaś postęp techniczny wymusza na nich poszukiwanie nowych współczesnych rozwiązań. Otwarcie granic, przenikanie idei, technologii ujednolica techniki projektowania, a poprzez to uniformizuje wypowiedzi architektoniczne. Jednocześnie te same techniki dają nieograniczone możliwości kształtowania architektury.

Przy tych uwarunkowaniach niezmiernie trudne jest zachowanie indywidualizmu oraz nawiązania do kontekstu kulturowego miejsca. Innowacje techniczne stymulują zarówno rozwój nowych form architektonicznych, wszechobecne uporządkowanie i upiększanie przestrzeni jak też zagrażają historycznej przestrzeni wielu miast.

Powszechna globalizacja powoduje powstawanie przeobrażeń społecznych i gospodarczych mających istotny wpływ na kształtowanie przestrzeni zabudowanej. We współczesnym projektowaniu niezmiernie istotne staje się badanie zasobów dziedzictwa kulturowego tak, aby móc kreować współczesną architekturę przyjazną lokalnej kulturze i tradycji. Uszanowanie wartości kulturowej architektury miejsca i projektowania zgodnie ze współczesnymi trendami wymaga szukania pewnej równowagi, co daje wyraz w idei tzw. projektowania zrównoważonego, a co jednocześnie warunkuje „dobre” przekształcenie przestrzeni, czyli właściwe gospodarowanie przestrzenią dla przyszłych pokoleń z zachowaniem dziedzictwa kulturowego regionu i miejsca. Zachowanie tej równowagi staje się drogą do utrzymania europejskiego dziedzictwa kulturowego cechującego się różnorodnością.

Artykuły zamieszczone w tym tomie ukazują zatem problemy związane z poszukiwaniem tożsamości architektonicznej w dobie globalizacji w różnych miejscach Europy, przybliżając przykłady wspólnych transgranicznych działań w zakresie ochrony i zachowania wartości dziedzictwa architektonicznego. Pokazują jak ważnym dla architektów w ich pracach projektowych staje się znalezienie swojego miejsca w czasie postępującej globalizacji architektury współczesnej.

Znalezienie granic między architekturą regionalną a architekturą globalną staje się wspólnym wyzwaniem, które możemy zaobserwować w wielu działaniach architektonicznych i urbanistycznych.

Jestem przekonana o tym, że prezentowana publikacja wzbogaci naszą wiedzę o problematykę architektoniczną początku XXI w., zwłaszcza w jej kontekstach związanych z procesami postępującej globalizacji, obejmującymi wszystkie dziedziny życia, łącznie z procesami projektowania architektonicznego, realizacjami budowlanymi i szukaniem źródeł europejskich, wielokulturowych i wieloreligijnych korzeni architektury pogranicza Unii Europejskiej.

Elżbieta Przesmycka

Przewodniczący XVII Komisji
Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych
Oddziału PAN w Lublinie